W niniejszej pracy postaram się zarysować pokrótce nurt New Age: jego początki, ideologię oraz znaczące rozbieżności względem religii chrześcijańskiej, pokazując zaraz, jak niebezpiecznym nurtem jest ruch Nowej Ery.

Mniej więcej w latach 1960-1980, w Stanach Zjednoczonych, narodził się nowy ruch zwany New Age (Nowa Era, Nowa Epoka, Ruch Nowej Ery). Nurt ten przyjął określoną formę w doktrynie Heleny Bławatskiej, rosyjskiej medium należącej do wolnomularstwa. W roku 1875 założyła ona Towarzystwo Teozoficzne. Celem Towarzystwa było zbudowanie uniwersalnego braterstwa ludzkości, pozbawionego różnic wiary i rasy, a także badanie ukrytych mocy człowieka. Doktryna Heleny Bławatskiej miała być połączeniem różnych systemów religijnych, tajemnej wiedzy i filozofii utożsamianej z okultyzmem.

New Age rozwijał się początkowo w dwóch środowiskach inspirowanych właśnie przez Towarzystwo Teozoficzne. Były to: wspólnota w Findhorn w Szkocji oraz Instytut Rozwoju Potencjału Ludzkiego w Esalen w Kalifornii. Z czasem nurt ten pojawił się także w Europie Zachodniej, jak również w Polsce. Mimo coraz większej wiedzy na temat tego zjawiska, nie jest zadaniem prostym dokładne jego scharakteryzowanie. Generalnie jednak można przedstawić New Age jako nieformalny i wielowymiarowy ruch społeczno-kulturowy. Warto zauważyć, iż ruch ten nie ma założyciela, nie ma dogmatów, świętych ksiąg ani nawet centrali. Wśród symboli, jakimi się posługuje można wymienić swastykę, liczbę „666” oraz tęczę, symbolizującą most pomiędzy istotą ludzką a naduszą - duchem wszechświata. Zwolennicy Nowej Ery twierdzą, że niebawem skończy się Era Ryb, czyli okres chrześcijaństwa. W jego miejsce ma się pojawić Nowa Era – Era Wodnika, która będzie czasem braterstwa wszystkich żyjących istot. New Age negatywnie odnosi się do rozwoju technologii, postępu cywilizacyjnego czy koncepcji religijnych. Jest alternatywą dla Kościołów oraz instytucji naukowych. Ruch ten czerpie z wielu dziedzin, wśród których wymienić należy astrologię, teozofię czy antropozofię, techniki medytacyjne wywodzą się z hinduizmu, sufizmu, Zen i mieszają się z okultyzmem, elementami spirytyzmu, psychologią oraz współczesną fizyką. New Age jest prądem umysłowym, kształtowanym przez myślicieli, jak np.: Pierre Teilhard de Chardin i jego koncepcję „Chrystusa Kosmicznego” czy Rudolf Steiner [1] . W gronie zwolenników Nowej Ery znajdują się między innymi Marylin Fergusson, Frank Capra, Shirley MacLaine.

Jednym z prekursorów New Age był szwajcarski psychiatra Carl Gustaw Jung. Jeszcze jako student zainteresował się okultyzmem. Przez dwa lata był kronikarzem i aktywnym

uczestnikiem seansów spirytystycznych, które, de facto, opisał w swojej pracy doktorskiej. Zachęcał do poszukiwania Boga wewnątrz siebie i do budowania z nim więzi poprzez ćwiczenia i praktyki okultystyczne.

Korzeni Ruchu Nowej Ery szukać należy w kontrkulturze lat sześćdziesiątych. Tony Thorne określa New Age jako „ogólną nazwę praktyk, zainteresowań i poglądów związanych z nowym, narodzonym w latach 80. ”wcieleniem” kultury hipisów z lat sześćdziesiątych [2] ”. I faktycznie wiele założeń wyznawców Nowe Ery było uprzednio znanych w ramach światopoglądu dzieci-kwiatów. Hippisowski festiwal Woodstock był niejako pierwszym zwiastunem nowego ruchu. Jednak jego symbolem stał się mit Wodnika, początkowo znany jedynie w kręgach znawców astrologii. Następnie rozpowszechnił się w kontrkulturze młodzieżowej w Stanach Zjednoczonych. Ekspansję na świat w roku 1968 zawdzięcza musicalowi Hair, który w piosence „Aquarius” streszczał ideologię New Age.

Rok 1980 przyniósł publikację książki Marilyn Fergusson, *„The Aquarian Conspiracy. Personal and Social Transformation In the 1980’s”(Konspiracja Wodnika),*
uważanej za „Biblię New Age”
[3]
, mówiącej o zbliżającej się wielkiej przemianie, cichej rewolucji, inspirowanej przez ludzi, którzy przeżyli osobistą przemianę a teraz mozolnie budują nową cywilizację. Autorka przekonuje o istnieniu pewnej konspiracji, do której przyłączyć może się każdy, kto chce propagować nową wizję świata.

Zarówno musical Hair, jak i książka Marilyn Fergusson mocno przyczyniły się do popularyzacji ideologii New Age na szerszą skalę. Ponadto, gdy pojawiła się ona w Stanach Zjednoczonych wszelkie grupy okultystyczno-mityczne odniosły się do niej z wielkim entuzjazmem. Niemałe było poparcie paradygmatu New Age ze strony ugrupowań spirytystycznych, teozoficznych czy masońskich. Rosnącą popularność zawdzięczał też powstaniu światowych „sieci”, które łączyły grupy pragnące zmian, przemiany. I tak ruch ten zaczął zataczać szersze kręgi i zdobywać zwolenników.

Niezwykle ważna w filozofii New Age jest astrologia. To z niej wywodzi się teoria mówiąca o podległości kosmicznym rytmom nieba zarówno dziejów Ziemi, jak i ludzkości. Te dzieje mają swoje odzwierciedlenie w postaci poszczególnych er a nazwy swe biorą od znaków Zodiaku. W roku 4320 p.n.e. słońce weszło w znak Byka. Wtedy to miał miejsce czas świetności Mezopotamii i Egiptu, których symbolem stał się właśnie byk. Po upływie ponad dwóch tysiącleci, w 2160 roku, słońce weszło w konstelację Barana, rozpoczynając rozwój religii Mojżeszowej. Jej symbolem stał się baran. Z kolei 21 marca roku 0 i słońce weszło w znak Ryb

dało początek erze chrześcijaństwa, z rybą, jako symbolem Jezusa [4] . Badacze New Age twierdzą, że żyjemy obecnie na pograniczu ery Ryb i Wodnika. Według różnych szacunków era Wodnika zaczęła się w 1962, 1997 bądź jej czas przyjdzie w 2160 lub 3573 roku
[5]
. Era Wodnika ma być czasem obfitości, czego symbole jest mityczna postać Wodnika – młodego Ganimedesa, wylewającego z dzbana strumień wody. Wyznawcy Nowej Ery wierzą, iż w miejsce starej powstanie nowa kultura. Jej wyznacznikami będą: tolerancja, jedność, spokój i harmonia. Co więcej istniejące religie połączą się w jedną – uniwersalną religię. Według wyznawców tego nurtu zastąpi ona obecne czasy, będące pasmem nieszczęść, cierpienia i fanatyzmu.

Można wyróżnić dwie odmiany New Age- okultystyczną i humanistyczną. Odmiana okultystyczna propaguje wiarę w reinkarnację i moc kryształów. Co więcej powszechny jest pogląd, iż w życie człowieka ingerują tzw. przewodnicy duchowi, którymi mogą być dusze zmarłych albo demony. W związku z tym bardzo popularny jest spirytyzm, biała, ale także czarna magia, szamanizm, astrologia i jasnowidzenie. Okultystyczny nurt New Age inspiruje grupy satanistów.

Nurt humanistyczny związany jest z człowiekiem i próbą rozwijania w nim ukrytych mocy. Skupia swoją uwagę także na systemie etycznym, zgodnie z którym jednostka jest odpowiedzialna wobec samej siebie. Mówi o jedności Kosmosu, którego części są ze sobą powiązane a poznać je można jedynie w sposób ezoteryczny, gdyż rozum ludzki jest niewystarczający. Poznanie ezoteryczne zarezerwowane jest jedynie dla wybranych i da im dostęp do prawdy ukrytej w kosmosie i człowieku. Zadaniem człowieka jest dążenie do zjednoczenia z kosmosem, gdyż to da mu możliwość wspiąć się na wyższy stopień świadomości.

Wedle New Age świat to ocean energii - kosmos postrzegany jest jako organiczna całość, ożywiana poprzez energię, utożsamianą z boskim duchem. Wszystko we wszechświecie jest ze sobą powiązane, jest jednością.

Wyznawcy New Age podejmują próby rozszerzenia świadomości, próbują wywołać doświadczenia mistyczne. Praktykując np. jogę, zen czy medytację transcendentalną próbuje się osiągnąć stan samorealizacji czy też oświecenia. Nie obce są także praktyki powtórnego przeżycia narodzin czy docierania do granic śmierci. New Age staje się tu doświadczeniem psychiczno-duchowej przemiany osobistej.

Człowiek powinien dążyć do doskonałości, do doprowadzenia do pełni własnego „ja". Wszelkie drogi do osiągnięcia realizacji samego siebie są dobre. Ponadto człowiek posiadać ma boską moc, którą powinien wykorzystać, by przygotować drogę dla Nowej Ery. Wyznawcy Nowej Epoki wierzą, iż ludzie przechodzą do wyższych sfer, że śmierć nie jest finalna, iż możliwa jest kontrola swojego życia po śmierci. Wierzą oni także w pośrednictwo duchów oraz istnienie „Odwiecznej mądrości", jak również w reinkarnację.

New Age przyciąga magią, wiedzą tajemną oraz praktykami astrologicznymi. Uważam, iż są to bardzo interesujące dziedziny i nie jest trudne wykorzystywanie ich do zdobywania zwolenników. Ponad to ruch ten zachęca do stosowania channelingu. Jest to kontaktowanie się z istotami ze świata duchów. Zjawisko to zostało opisane w dokumencie „Jezus Chrystus Dawcą Wody Żywej" w sposób następujący: „Osoby uznane za „medium" utrzymują, że inna istota przejmuje kontrolę nad ich osobowością w czasie „ekstazy".[…]Niektóre osoby obecne przy tych wydarzeniach deklarują, że manifestacje są rzeczywiście duchowe, ale nie pochodzą od Boga, mino że prawie zawsze używa się języka miłości i światła" [6] . Z relacji osób, które w takim stanie się znalazły wynika, że ich świadomość przejmowana jest przez inną istotę, która przekazuje informacje o przyszłości świata. Twierdzą, że siły te są przyjazne, że są pod kontrolą. Jednak ojciec Aleksander Posacki, filozof, teolog znawca historii mistyki, okultyzmu i ezoteryzmu absolutnie się z tym nie zgadza. Jego zdaniem takie praktyki mogą wywołać chorobę psychiczną a nawet opętanie.

Z channelingiem wiąże się także pojęcie odmiennych stanów świadomości. To trans lub transowy stan umysłu wywołany za pomocą specyficznych technik czy rytuałów. Osoba będąca w takim stanie jest najczęściej nieracjonalna, znajduje się w stanie głębokiego relaksu i bierności psychicznej. Otwiera drzwi w swoim umyśle, co osłabia jej racjonalne władze i zwiększa możliwość działania niepożądanych bodźców [7] . Dla wyznawców New Age jest to zdrowy środek otwarcia się na pozytywne i dobroczynne działania duchowe i psychologiczne. Dla nich ważne jest opanowanie sztuki wprowadzenie siebie w stan wyższej świadomości, gdyż to prowadzi do zdobywania nowych doświadczeń, korzyści i w konsekwencji buduje bardziej rozwiniętą istotę- człowieka-boga, który jest ostatecznym celem New Age.

Istotnym elementem doktryny New Age jest nacisk na styl życia w harmonii z naturą a prowadzić do niej ma między innymi medytacja transcendentalna, będąca techniką relaksacyjną. Jednak prowadzić ona może do pewnego rozbicia psychicznego, utraty świadomości, zamroczenia. O tych negatywnych skutkach jej praktykowania nikt jednak nie mówi.

Nowa Era proponuje także pewne rozwiązania w sprawie dbałości o zdrowie. Wśród

polecanych praktyk znalazły się między innymi akupunktura, tai-chi, leczenie kryształami, kolorami, światłem, joga, homeopatia oraz inne o podłożu ezoterycznym, który korzenie swe ma w starożytnych kulturach i religiach.

Niektórzy upatrują w New Age nową religię, ale jest to raczej błędne założenie, gdyż z założenia ruch ten jest właściwie alternatywą dla chrześcijaństwa. Mimo iż zawiera wiele elementów pochodzących z systemów religijnych, nie identyfikuje się z żadnym z nich. Bóg nie jest Stwórcą, nie jest osobą, lecz pewną energią, siłą, duszą, zasadą życia. New Age opiera się na panteizmie [8] , doktrynie filozoficznej, religijnej, utożsamiającej Boga ze światem i zaprzeczającej, iż jest on osobą. Dla wyznawców tego ruchu wszystko jest Bogiem, co w konsekwencji prowadzi do stwierdzenia, iż skoro wszyscy i wszystko jest Bogiem, to w rzeczywistości Boga nie ma.

Ciekawy jest stosunek New Age do wiary. W jego doktrynie nie ma znaczenia, w co kto wierzy. Nie krytykuje się wyznawania kilku religii naraz. Nowa Era uznaje siebie w pewnym sensie za cos w rodzaju nadreligii: nie wymaga poświęceń, wyrzeczeń. Sama opiera się na emocjach a modlitwa jest zagłębieniem się we własne ja a nie rozmową z Bogiem.

Ideologia New Age ma nawet swoją wizję polityki. Nawołuje do rozwiązania lub zniszczenia państw i narodów a to wszystko w imię pokoju i bezpieczeństwa. Proponuje także środki do realizacji takiego scenariusza. Są nimi:

· ogólnoświatowy system podatkowy,

· ogólnoświatowy system kard kredytowych,

· kontrola biologicznej populacji i chorób,

· światowe centrum kontrolujące zaopatrzenie w żywność,

· poddanie życia osobistego ogólnoświatowemu zarządowi.

Według mnie są to niedorzeczne założenia a swoją drogą niezwykle trudne do zrealizowania. Pokuszę się wręcz o stwierdzenie, iż są niemożliwe do wprowadzenia w życie. New Age jednak zdaje się głęboko wierzyć w możliwość ich realizacji. W tym celu nawiązuje stosunki z organizacjami międzynarodowymi, wśród których są tak wpływowe jak UNESCO, Klub Rzymski, Fundacja Rockefellera.

W wymienionym już wcześniej dokumencie Papieskiej Rady Kultury „Jezus Chrystus dawcą wody żywej", spotykamy się z opinią, iż na ruch New Age nie można spoglądać lekceważąco, nie uznając go za zagrożenie, gdyż niebezpieczeństwo jakie za sobą niesie wynika z proponowanych przez niego idei oraz negacji treści wiary chrześcijańskiej. Liczne są różnice pomiędzy chrześcijaństwem a doktryną New Age. Poniższe zestawienie wykaże je bardzo dokładnie. Do owych rozbieżności ks. Prof. Andrzej Zwoliński zaliczył następujące:

1. Sposób rozumienia, jaką rolę i miejsce w dziejach świata miał Jezus Chrystus.

W Biblii znajdujemy zapewnienie o wyjątkowej roli Chrystusa w historii zbawiania. Był on w tym procesie kluczową postacią. New Age traktuje Jezusa, jako jednego z wielu nauczycieli, którego mądrość jest czysto ludzka.

2. Koncepcja zła i grzechu.

Pismo Święte uczy, czym jest grzech, pokazuje jego przykłady, mówi, iż człowiek jest grzeszny i że po śmierci sądzony będzie przez Boga. Nowa Era z kolei nie wie, czym jest grzech. Mówi jedynie o konsekwencjach wynikających z decyzji podjętych w poprzednich wcieleniach.

3. Rozumienie zbawienia.

Według doktryny chrześcijańskiej zbawienie jest wynikiem ofiary Jezusa Chrystusa, który

odkupił ludzkość przez śmierć na krzyżu. New Age wierzy w pelagianizm, który głosi, że do zbawianie nie jest konieczna łaska Boża a tym samym człowiek może osiągnąć zbawienie własnymi siłami.

4. Koncepcja Boga.

Biblia mówi o Bogu osobowym, który nie jest tożsamy ze światem, który stworzył. W opozycji do tego stoi New Age, szczerze wierzący w panteizm – utożsamienie Boga ze światem.

5. Nauka o modlitwie.

Biblijnym nakazem jest modlitwa, czytanie Pisma Świętego, jak również uczestnictwo we mszy świętej. Nowa Era skupia uwagę na formy medytacji, na używanie talizmanów, amuletów, kryształów.

6. Wizja dziejów świata.

Według wiary chrześcijańskiej Jezus Chrystus przyjdzie ponownie na świat, jako triumfator nad złem. New Age zapowiada przybycie demonów, duchów, kosmitów bądź szatana, którzy to zbawią wybrańców.

New Age jest bardzo „chwytliwym” ruchem i szybko zdobywa sobie zwolenników. Nie kryje się także ze swoją krytyką wobec chrześcijaństwa, co niewątpliwie stanowi zagrożenie dla Kościoła. Stoi przed nim trudne zadanie, by nie dać wydrzeć sobie wiernych. Stąd też otwarta krytyka założeń i ideologii New Age przez Kościół.

Po analizie literatury związanej z tematyką New Age oraz przedstawieniu tego nurtu w mojej pracy twierdzę, iż może to być fascynująca ideologia. Osobiście zainteresowały mnie w niej motywy astrologiczne: zmiana poszczególnych er związana z charakterystycznymi wydarzeniami w dziejach świata. Przyznam, iż nie słyszałam o tej koncepcji wcześniej i

zapoznałam się z nią z wielkim zainteresowanie. Uważam, że każdy może w New Age znaleźć coś dla siebie. Twierdzę jednak, iż jako całość Nowa Era nie jest ruchem możliwym do zaakceptowania. Zbyt dużo jest w nim tajemniczości, magii, w którą osobiście nie wierzę, a nawet dopatruję się w nim pewnego rodzaju grozy. Wszelkiego rodzaju seanse spirytystyczne, używanie talizmanów, kamieni, praktyki narkotyzowania się bądź wprowadzania w odmienne stany świadomości są zabiegami niebezpiecznymi. W związku z tym nie rozumiem, jak ruch promujący nadejście okresu szczęścia propagować może tego rodzaju czynności. Przyznaję, iż niektóre głoszone przez New Age hasła są bardzo ciekawe, aczkolwiek zagłębiając się w jego doktrynę nie znajduję w niej potwierdzania własnego światopoglądu.

Bibliografia

1. Dobroczyński B. , New Age , Kraków 2000

2. Encyklopedia Powszechna PWN (wydanie internetowe), *http://encyklopedia.pwn.pl/* *,* *http://encyklopedia.pwn.pl/lista.php?co=panteizm*

3. Gołonóg J. , New Age, Cywilizacja, nr. 3/2002

4. Papieska Rada Kultury, Jezus Chrystus dawcą wody żywej. Chrześcijańska refleksja na temat New Age, Kraków 2003

5. Posacki A. , Psychologia i New Age, Gdańsk 2007

6. Rouvillois S. ,New Age - kultura i filozofia, Kraków 1996

7. Thorne T., Słownik pojęć kultury postmodernistycznej. Mody, kulty, fascynacje, Warszawa 1999

8. Tomczuk J. , New Age a Chrześcijaństwo, Warszawa 1998

9. Zwoliński A. , Sekty…Dlaczego?, Warszawa 2001

10. *Zwoliński A., Tajemne moce, Warszawa 2003*

---

[1] S. Rouvillois, New Age – kultura i filozofia, Kraków 1996, s. 312.

[2] T. Thorne, Słownik pojęć kultury postmodernistycznej. Mody, kultury, fascynacje, Warszawa 1995, s. 221.

[3] S. Rouvilliois, New Age – kultura i filozofia, Kraków 1996, s. 312.

[4] J. Gołonóg, New Age, Cywilizacja nr.3/2002.

[5] J. Tomczuk, New Age a Chrześcijaństwo, Warszawa 1998, s. 13-14.

[6] Papieska Rada Ds. Kultury, Papieska Rada Ds. Dialogu Międzyreligijnego, Jezus Chrystus

dawcą wody żywej, Chrześcijańska refleksja na Temat New Age, Watykan 2003, s.23.

[7] S. Rouvillois, New Age – kultura i filozofia, Kraków 1996, s.165-166.

[8] Encyklopedia Powszechna PWN, http://encyklopedia.pwn.pl/lista.php?co=panteizm, (28.12.2009r).